

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 489 | י"ח חשון תשס"ט | 5.11.09 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kavnet.co.il | מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

העלות של תלמיד הלומד יום בשבוע במרכז למחוננים כפולה מעלות תלמיד בכיתת מחוננים

למרות זאת, כשלושה רבעים מהתלמידים המחוננים בישראל לומדים במרכזי המחוננים

מסתיימות בכיתה ט', בעוד שהתלמידים הלומדים בכיתות מחוננים זוכים לרצף עד לכיתה י"ב. עוד נטען בדו"ח, שתלמידי כיתות המחוננים נהנים מתוכנית לימודים מסודרת ויציבה, בעוד שתוכנית הלימודים ביום העשרה משתנה מיישוב ליישוב, ואינה יציבה. אליה מודה, כי הקורסים שמהם נהנים התלמידים ביום העשרה השבועי הם חשובים, ואף נוטלים בהם חלק מרצים מהבכירים בארץ. למרות זאת הוא טוען, כי התוכניות במרכזי העשרה מעצימות את הפערים הלימודיים לטובת תלמידי כיתות המחוננים, בעיקר במקצועות כמו מתמטיקה, מדעים, פיזיקה, מחשבים ואנגלית. טענה נוספת היא, שבעוד שכיתות המחוננים מתקצבות במלואן על ידי משה"ח, נאלצים ההורים לממן מכיסם כשני שלישים מיום העשרה השבועי.

יש לציין, כי בהצעת החוק, שניסחה בשנת 2004 "ועדת ההיגוי לקידום המחוננים בישראל", שבראשה עמד פרופ' ברוך נבו, נכתב בין היתר, כי עבור המחוננים יוקמו שלושה בתי"ס מיוחדים אזוריים (בצפון, במרכז ובדרום), וכיתות מחוננים בבתי"ס רגילים ברשויות מקומיות. מאז חיבור הדו"ח עלה רק במאות בודדות מספר התלמידים הלומדים בכיתות המחוננים, בעוד שמספר התלמידים המחוננים הלומדים במרכזי העשרה עלה בכ-60%. בתי"ס למחוננים לא נפתחו.

(המשך בעמ' 2)

לפני מספר חודשים פרסם רואה החשבון יעקב אליה דו"ח מחקר בן עשרות עמודים, שבו הוא מפרט ליקויים לכאורה בהתנהלות משה"ח בטיפול במחוננים. במשה"ח טענו בתגובה לדו"ח, כי הטענות שמועלות בו מופרכות. גורמים במשרד אף ציינו, כי המניעים לכתיבת הדו"ח הם אישיים. אליה, אגב, אינו מכחיש שהמניע הראשוני שלו לחיבור הדו"ח היה אישי, ונוגע לבנו שביקש להתקבל ללימודים בכיתת מחוננים. יש לציין, כי למרות טענות אלו, קיבל לאחרונה מחבר הדו"ח מכתב ממנכ"ל משה"ח, ובו תשובות מפורטות לטענותיו, שהועבר לקו לחינוך.

מעבר לטענות הספציפיות המוצגות בדו"ח, שכאמור שנויות במחלוקת, עולה ממנו השאלה המרכזית "מדוע מעדיף משה"ח את מסגרת העשרה היומית לתלמידים מחוננים, שבה לומדים כיום מעל ל-7,400 תלמידים, על פני מסגרת כיתת המחוננים, שבה לומדים כ-2,700 תלמידים בלבד?"

בדו"ח מפרט אליה את היתרונות של כיתת המחוננים על פני מסגרת העשרה היומית. לטענתו, בכיתות המחוננים התלמידים זוכים לטיפול רציף בכל השבוע. לעומת זאת, מהתרומה של יום העשרה היחיד, יש לנכות את ההפסד של יום לימודים במסגרת הבית ספרית הרגילה.

טענה נוספת היא, שמרבית תוכניות יום העשרה השבועי

מנכ"ל משה"ח; מנהלים שיגבו תשלומי הורים חורגים יועמדו לדין משמעתי

יש גם בתי"ס שגובים עבור ביטוח סכום הגבוה מזה שהרשות המקומית גובה מהם למטרה זו. לדבריו, לא ברור מה קורה עם ההפרש בסכומים. כמו כן טען קדמן, כי במרבית ההודעות על תשלומי החובה, שמשגרים בתי"ס להורים, לא מצורפת הודעה בדבר קיומה של קרן המלגות של משה"ח, המסייעת לתלמידים נזקקים להשתתף בטיולים שנתיים ופעילויות בית ספריות נוספות.

עו"ד אסף פינק, מהקליניקה לזכויות בחינוך, ציין בישיבה, כי בסקר שערך ארגונו ב-10% אחוז מבתי"ס בארץ, נמצאה חריגה בגבייה של תשלומי ההורים ב-70% מבתי"ס שנבדקו. מנכ"ל משה"ח, ד"ר שמשון שושני, אמר בישיבה, כי יש להבחין בין שני סוגי תשלומים – תשלומי חובה ורשות ותשלומי קנייה מרצון. בנושא תשלומי החובה, הודיע שושני, כי משה"ח לא יסכים לפשרות, ואף יעמיד לדין משמעתי מנהלי בתי"ס שגובים יותר מהמותר. בנושא תשלומי קנייה מרצון אמר שושני: "יש לאפשר מרחב נשימה לבתי"ס, תוך קביעת קריטריונים ברורים."

ועדת החינוך של הכנסת קיימה השבוע ישיבה בנושא חריגות בבתי"ס בגביית תשלומי החובה. הדיון התקיים בעקבות תלונות שהגיעו לוועדה, כי בתי"ס רבים גובים מההורים תשלומים גבוהים מאלו שאושרו.

יו"ר הוועדה, חבר הכנסת זבולון אורלב אמר בישיבה; "הגענו למצב של 'המלצות לחוד וביצוע לחוד'. ועדת לנגרמן הציעה כבר לפני 18 שנה לגבות את תשלומי ההורים מכל האוכלוסייה, על ידי הגדלה באחוז קטן של גובה התשלומים לביטוח הלאומי. כך יהיו התשלומים פרוגרסיביים ונכונים יותר. לא ייתכן להמשיך במצב שבו נגבה מההורים מס אחיד, ללא קשר להכנסה ולמספר הילדים במערכת. אורלב ציין, כי כבר הודיע לממשלה שוועדת החינוך של הכנסת לא תאשר את גביית תשלומי ההורים בשנת הלימודים הבאה, תשע"א. "אני מציע לממשלה להזדרז בחקיקת חוק בנדון", הוסיף אורלב.

יו"ר המועצה לשלום הילד, הד"ר יצחק קדמן, טען בישיבה כי בתי"ס רבים גובים תשלומים הגבוהים מהמאושר. לטענתו

העלות של תלמיד הלומד יום בשבוע במרכז למחוננים כפולה מעלות תלמיד בכיתת מחוננים

(המשך מעמ' ראשון)

התלמידים בשכבת הגיל, מכל מגזר שהוא, חייב להיות בהיקף של כ-500 תלמידים לפחות. היה ושכבת הגיל אינה מגיעה ל-500, הרי שאין יכולת לפתוח כיתה שכזו, שכן לא ניתן לקיים כיתה עם 5 תלמידים בלבד. במשרד מוסיפים; "גם ביישובים המצויים במרכז לא מצויות כיתות מחוננים כגון; רעננה, כפר סבא, רמת השרון וגבעתיים. ביישובים אלה מצויים מרכזי העשרה". אגב, נתוני המשרד לגבי רעננה אינם מדויקים, מכיוון שבטעור זו פועלות כיתות מחוננים בחטיבת הביניים השרון ובתיכון אוסטרובסקי.

עוד נמסר מהמשרד; "מספר התלמידים בשכבת גיל, ביישובים המצויים בצפון ובדרום, הינו פחות מ-500, ולפיכך נבצר מהמשרד לפתוח בהם כיתה של מחוננים. בתוך כך החליט המשרד על פתיחתן של מסגרות אחרות, שיש בהן כדי לתת מענה לאוכלוסיות אלה, כמו פעילות משותפת עם האוניברסיטאות, כאשר המשרד משתתף בעלות שכר הלימוד של התלמידים. כמו כן פתח המשרד ב"ס וירטואלי, אשר באמצעותו עובדים התלמידים עם מנחה. על אלה יש להוסיף את פתיחתן של תוכניות ייחודיות לתלמידים מצטיינים. במהלך השנתיים האחרונות פתח האגף למחוננים תוכניות אלו לקבוצות רבות של תלמידים, בכ-156 בתי"ס הפרוסים בכל רחבי הארץ". במשרד מוסיפים; "האגף למחוננים מקיים שיח משותף ופורה עם רשויות בצפון ובדרום. נציגי האגף נועדים עם נציגי הרשויות כדי להרחיב תוכניות קיימות או לצורך הטמעת תוכניות חדשות. כל ניסיון להטיל רפש או דופי בעבודת האגף פסול ואינו מבוסס".

ניתן היה אולי להבין מדוע מעדיף משה"ח את מסלול יום העשרה השבועית על פני כיתות המחוננים, אם עלותו של היום הייתה זולה יותר. אולם במכתבו לאליה מציין מנכ"ל משה"ח; "תלמיד במסגרת יום העשרה (מרכזים למחוננים) עלותו כ-3,400 ש"ח לשנה, בעוד שעלות תלמיד בכיתת מחוננים כ-1,920 ש"ח לשנה (ביסודיים בחטיבות הביניים)". יש לציין, כי בנוסף לתקצוב של המדינה מוסיפים ההורים כ-3,000 ש"ח לשנה לכל תלמיד הלומד במסגרת יום העשרה".

בדו"ח גם נטען, כי כיתות המחוננים מרוכזות ברובן בערים גדולות ומבוססות במרכז, בעוד שבערים גדולות אחרות אך מבוססות פחות, כמו נתניה, בת ים ואשקלון, אין כיתות כאלה. במכתבו משיב מנכ"ל משה"ח, כי "העדפת מסגרת הטיפוח תלויה בגורמים נוספים רבים, כמו מיקום גיאוגרפי, התאמה למדיניות החינוכית של הרשות המקומית, הפיקוח המקומי, גודל היישוב, מספר התלמידים בשנתון (לפחות 500 תלמידים בשנתון) והעדפות ההורים. לעתים הורים שילדם הופנה לכיתת מחוננים מבקשים העברה למסגרת יום העשרה ולהיפך".

בתגובה לשאלות קו לחינוך בקשר לטענות המועלות בדו"ח, נמסר משה"ח, כי לא קיים מחקר כלשהו אשר מצביע על היותה של כיתת מחוננים מסגרת עדיפה לתלמידים מחוננים. לכיתת מחוננים כמו למרכזי העשרה ישנם יתרונות לצד חסרונות. במשרד מדישיים; "פתיחתה של כיתה כזו נעשה בהתאם למספר התלמידים המצויים בשכבת הגיל. יוזכר, כי אחוז המחוננים המאותר בשכבת גיל הוא בשיעור של כ-1%, כאשר מספר

יום עיון בנושא:

חיפוש גורלי

החברה בישראל מחפשת מורים טובים

ימינו ביום רביעי, א' בכסלו תש"ע, 18 בנובמבר 2009, בין השעות 9:30-16:10
במכון מופ"ת, רח' שושנה פרסיץ 15, קרית החינוך תל אביב

בית ספר לחקר ולימוד תכנות
בהכשרת עובדי מינור והוראה במכללות

בתכנית:

ברכות ודברי פתיחה

ד"ר מיכל גולן, ראש מכון מופ"ת

משבר ההוראה: מקורות, תהליכים ופתרונות

פרופ' תמר אריאב, נשיאת המכללה האקדמית בית ברל

מדיניות בהכשרת מורים

יו"ר: פרופ' יצחק פרידמן, אחוה - המכללה האקדמית לחינוך
מרצה: ד"ר ציפי ליבמן, מכללת סמינר הקיבוצים, המכללה לחינוך,
לטכנולוגיה ולאמנויות; נציגת המכללות להכשרת עו"ה במליג
מגיבים/מתדיינים: פרופ' רמי יוגב, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת תל אביב
מר נח גרינפלד, מנהל האגף להכשרת עו"ה, משרד החינוך

תמורות בהשכלה הגבוהה בעולם והשלכותיהן על הכשרת מורים

יו"ר: פרופ' לאה קסן, נשיאת מכללת לוינסקי לחינוך
מרצה: פרופ' שרה גורי-רוזנבלט, ראש הקשרים האקדמיים הבינלאומיים
והמחלקה לחינוך ולפסיכולוגיה, אוניברסיטה הכתוחה
מגיבה/מתדיינת: פרופ' בת שבע אלון, ראש המחלקה להוראת מדעים,
מכון ויצמן למדע

פנל: מתמודדים עם משבר ההוראה

מנחה: גבי כרמית גיא, מנהלת פרויקט "פורום השולחן העגול" ע"ש ג'ורג' שולץ,
המכון הישראלי לדמוקרטיה

בהשתתפות (לפי סדר הא"ב):

ד"ר שלומית אבדור, אחוה - המכללה האקדמית לחינוך
ד"ר איימן אנבריה, אוניברסיטת חיפה; המכללה האקדמית בית ברל
ד"ר תמי יחיאלי, מכללה ירושלים
ד"ר אמנון כרמון, מנהל מכון כרם להכשרת מורים לחינוך הומניסטי יהודי
תת אלוף במיל' רם שמואלי, ממיסדי "צוות המשימה הציבורי - הטובים בחינוך"

היש מדיניות לנוכח משבר ההוראה?

פרופ' דרורה כפיר, המכללה האקדמית בית ברל

31 הקב"מ 2009: לנרשמים מראש - 60 ש"ח לנרשמים ביום העיון - 80 ש"ח

הרשמה בטלפון: 03-6901426/416 או בחנות הווירטואלית של מכון מופ"ת <http://shop.macam.ac.il>

לפרטים נוספים: www.mofet.macam.ac.il/iun

פרס החינוך הארצי של רשת אמי"ת הוענק לשני בתי"ס בבאר שבע

הצעירים בבאר שבע. את הפרס העניקו למנהלות יו"ר נשות אמי"ת בישראל, רחל רוג'רס, מנכ"ל רשת אמי"ת, אמנון אלדר, מחזיקת תיק החינוך בעיריית באר שבע, חפצי זוהר, ומנהלת מחוז דרום, עמירה חיים. מרשת אמי"ת נמסר, כי ייחודו של תיכון מקיף אמי"ת באר שבע הוא ברמה הגבוהה של הכיתות המדעיות. בביה"ס פועלות מגמות פיזיקה, כימיה, מחשבים ומדעי הרפואה. עוד נמסר, כי אחוז הנשרת התלמידים מביה"ס נמוך מאוד ושיעור הזכאות לבגרות של בוגריו עומד על כ-75%.

בציון מיוחד לשבח זכה התיכון הממלכתי אמי"ת שדרות. הפרס הוענק לביה"ס על שיעור הזכאות לבגרות הגבוה בקרב בוגריו. מרשת אמי"ת נמסר, כי למרות המצוקה הביטחונית, גדל בשנים האחרונות שיעור הזכאות לבגרות בקרב בוגרי ביה"ס מ-32% ל-83%.

פרס החינוך הארצי של רשת אמי"ת הוענק בשבוע שעבר לשני בתי"ס בבאר שבע. הפרס לבתי"ס על יסודיים הוענק לתיכון מקיף אמי"ת באר שבע. מנהלת ביה"ס היא דרורה גופס. הפרס לבתי"ס יסודיים הוענק לביה"ס הממלכתי-דתי אמי"ת אפיקים.

מרשת אמי"ת נמסר, כי ייחודו של תיכון מקיף אמי"ת באר שבע הוא ברמה הגבוהה של הכיתות המדעיות. בביה"ס פועלות מגמות פיזיקה, כימיה, מחשבים ומדעי הרפואה.

מנהלת ביה"ס היא סימה איתן. טקס הענקת הפרס נערך במרכז

במגזר הערבי; מחוז צפון מפעיל תוכניות לקידום הישגים בכל חטיבות הגיל

את מורי המדעים במגזר משרת אתר אינטרנט בפורטל צפונט, המכיל חומרי למידה ודפי עבודה בערבית. במגזר הערבי במחוז צפון מתקיימות השנה גם מספר תוכניות לפיתוח החשיבה. באחת מהתוכניות, המתמקדת בפיתוח החשיבה והלמידה באמצעות תהליכי חקר, משתתפים השנה שש חטיבות ביניים ו-21 בתי"ס יסודיים. כמו כן, משתתפים מנהלים וצוותי מורים מובילים מעשרה בתי"ס בתוכנית "חממות חשיבה". במסגרת התוכנית לומדים המנהלים והמורים את עקרונות החינוך לחשיבה, ובונים תוכניות בית ספריות לפיתוח החשיבה.

גם תחום התקשוב התפתח בשנים האחרונות במוסדות החינוך הערבים במחוז. כ-120 בתי"ס, כמעט מחצית מבתי"ס במגזר הערבי בצפון, כבר מפעילים אתר אינטרנט בית ספרי. עם זאת, מספר המחשבים בבתי"ס עדיין נמוך, ועומד על כ-30 תלמידים למחשב. עוד נמסר, כי אשתקד הוקצו כאלף מחשבים למוסדות החינוך במגזר הערבי מתקציב מפעל הפיס, והשנה - כאלף מחשבים נוספים.

במגזר הערבי במחוז צפון לומדים השנה כ-134 אלף תלמידים בגילאי גן ועד י"ב, שהם כ-50% מכלל תלמידי המגזר הערבי בישראל. לדברי מנהלת המחוז, אורנה שמחון, למאמץ המחוז לקידום הישגים במגזר הערבי, שותפים מפקחים, מנהלי בתי"ס וצוותי מורים מובילים. לדבריה, השינוי במערכת החינוך במגזר הערבי מתמקד בשלושה צירים: במקביל; חיזוק המחויבות הערכית של כל שותפי העשייה החינוכית, הבניית מערכת לשיפור מתמיד של תהליכים פדגוגיים בהוראה, בלמידה ובהערכה, ומיסוד תרבות עבודה המבוססת על סטנדרטים של איכות.

מהמחוז נמסר, כי במגזר הערבי בצפון עלה בתשס"ח שיעור הזכאות לבגרות באחוז אחד. כמו כן ירד שיעור המחברות שנפסלו בבחינות הבגרות מ-3% ל-2%. עוד נמסר, כי שיעור התלמידים המצטיינים בבחינות הבגרות במגזר מבין הזכאים לבגרות עומד על 11.5% - גבוה משיעור המצטיינים בבגרות במגזר היהודי.

השנה מופעלות במחוז מגוון תוכניות לקידום מערכת החינוך במגזר הערבי בכל שכבות הגיל.

רשת עמל; גידול של 16% במספר התלמידים

כנס המנהלים השנתי של קבוצת עמל (שמה החדש של רשת עמל, שהוחלף במסגרת תהליך של מיתוג מחדש), התקיים השבוע בטבריה. בכנס הציג מנכ"ל עמל, שמעון כהן, את היעדים המרכזיים של הקבוצה לשנה הקרובה.

אחד מהיעדים הוא גידול מבוקר בפעילות, תוך חיזוק בתי"ס הקיימים והעברת בתי"ס נוספים לניהול הקבוצה. לדברי כהן, יעד זה כבר הושג בחלקו, מאחר שעמל קיבלה לניהולה שבעה בתי"ס נוספים. בעקבות זאת חל גידול של 16% במספר התלמידים בבתי"ס המקיפים של הקבוצה. בבתי"ס לומדים השנה 31,540 תלמידים.

כהן מנה שורה של צעדים שינקטו בבתי"ס של קבוצת עמל בשנה הקרובה ובהם; העמקת ההטמעה של פדגוגיה מתוקשבת בתוכנית הלימודים, פתיחת מגמות טכנולוגיות ויקריות והפעלת תוכניות ייחודיות לקידום תלמידים מחוננים ומצטיינים. מנכ"ל עמל הוסיף, כי קבוצת עמל תפעיל השנה תוכניות לתמרוץ מורים ומנהלים, במטרה להעלות באופן ניכר את אחוזי הזכאות לבגרות ולשפר את איכות התעודה.

מהמחוז נמסר, כי בחינוך הקדם יסודי עובדות כל הגנות על פי מתווה מוגדר לפיתוח פדגוגי וארגוני, ומשתתפות בתהליכים לפיתוח אוריינות בשפה הערבית. בנוסף לכך, ב-70 גנים מתקיים פרויקט "מצעד הספרים". במסגרת הפרויקט הקצה המחוז 20 ספרים לכל כיתה גן, במטרה לשפר את התשתית בשפה הערבית של הילדים. בגנים במגזר הערבי גם מתקיימת תוכנית מעגן - מערך תומך גן. מדובר בתוכנית התערבות רב-תחומית, שבה משתתפים אנשי מקצוע, כמו פסיכולוגים וקלינאי תקשורת. במסגרת התוכנית מאותרים ומטופלים ילדים בעלי ליקויי למידה שונים.

בבתי"ס במגזר הערבי במחוז מתקיימות השנה מגוון תוכניות לפיתוח מדעי וטכנולוגי. אחת התוכניות, המופעלת השנה ב-50 בתי"ס יסודיים, עוסקת בלמידה מתוקשבת באמצעות אתר בערבית ללימודי המדעים בשם "אפאק". מהמחוז נמסר, כי משה"ח רכש את זכויות השימוש באתר לכל בתי"ס במגזר הערבי. כמו כן הקצה משה"ח תקציב של כ-600 אלף ש"ח לרכישת השימוש במאגר משימות במדעים בשפה הערבית. המורים למדעים משתתפים במגוון תוכניות הכשרה. בין התוכניות - קורסים של אוניברסיטת תל אביב להכשרת מנהיגות מובילה במדע וטכנולוגיה, והשתלמויות לפיתוח חומרי למידה, שימשו להכנת התלמידים למבחנים הבינלאומיים.

■ מכון מופ"ת מקים פורום לשילוב טכנולוגיות עדכניות בהוראה – מכון מופ"ת מקים בימים אלו פורום, שינסה לקדם את שילוב התקשוב במערכת החינוך. במסגרת הפורום יפעלו שלוש קבוצות עבודה, שייפתחו סביבות לימודים טכנולוגיות עדכניות, ויפעלו לשילובן במערכת החינוך. ממכון מופ"ת נמסר, כי קבוצות העבודה פתוחות לאנשי חינוך וטכנולוגיה, המבקשים לתרום לדיון ולפיתוח החינוכי. בראש כל אחת מהקבוצות יעמוד איש מקצוע מתחום הטכנולוגיה, העוסק גם בהוראה. כל קבוצת עבודה תקיים 12 מפגשים.

הקבוצה הראשונה נקראת "עולמות וירטואליים להוראה ולמידה". בראש הקבוצה יעמוד ד"ר חנן גזית, חוקר ומרצה במחלקה לטכנולוגיות למידה במכון הטכנולוגי חולון ומנכ"ל חברת MetaverSense, העוסקת בעולמות וירטואליים.

משתתפי הקבוצה יערכו היכרות עם עולמות וירטואליים, כמו סקנד-לייף, יפתחו בהם מיומנויות טכנולוגיות וילמדו עקרונות תיאורטיים לשילובם בהוראה ובלמידה. לאחר מכן תגבש הקבוצה תוכנית להתאמת העולמות הווירטואליים למערכת החינוך.

הקבוצה שנייה נקראת "למידה והעולם הדיגיטלי – (מעט) פילוסופיה (והרבה) פרקטיקה". בראש הקבוצה יעמוד אושי קראוס, מנהל יחידת פרויקטים אינטרנטיים במרכז פרס לשלום, ומי שהקים את הקמפוס הווירטואלי ביחידה לנוער שוחר מדע באוניברסיטת תל אביב.

הקבוצה תעסוק במיפוי סוגים שונים של כלים דיגיטליים, כמו דואר אלקטרוני, מסרון, פורום, רשתות חברתיות ומשחקים דיגיטליים פשוטים ומורכבים. לאחר מכן יבחנו חברי הקבוצה כיצד ניתן להשתמש בכלים הדיגיטליים להוראה.

הקבוצה השלישית נקראת "למידה ויישום של רשתות חברתיות במערך החינוך בישראל". בראש הקבוצה יעמוד ד"ר אלון הסגל, מרצה וחוקר בתחום שיטות ניהול דיגיטליות.

חברי הקבוצה ילמדו עקרונות תיאורטיים לשילוב הרשת החברתית במערך החינוכי, ינתחו ויעריכו רשתות חברתיות, יגבשו הצעה

■ ההורים מעוניינים שבתיה"ס יתמקדו יותר במיומנויות

המאה ה-21 – הורים, תלמידים ואנשי חינוך מסכימים כי שילוב הטכנולוגיה בתהליך ההוראה-למידה חיוני להכנתם של התלמידים לחיים במאה-21 ולהצלחתם. כך עולה מסקר שערכו שני ארגונים אמריקנים גדולים, הפועלים לשילוב התקשוב במערכת החינוך – Blackboard-1 Project Tomorrow. תוצאות הסקר פורסמו בשבוע שעבר במגזין הדיגיטלי eSchoolNews. על פי הסקר, מרבית ההורים אינם מרוצים מהרמה של המיומנויות הטכנולוגיות שבתיה"ס מקנים לילדיהם. רק כ-33% מההורים וכ-40% מהתלמידים בכיתות ו'–י"ב שהשתתפו בסקר סברו, כי בתיה"ס עושים עבודה טובה בהכנת התלמידים למאה ה-21. לעומת זאת, למעלה מ-50% מהמנהלים סברו כי בתיה"ס שלהם עומדים בהצלחה במשימה זו. על פי הסקר, ההורים סבורים, כי המורים זקוקים לתוספת הכשרה בטכנולוגיות החדשות ולנגישות טובה יותר אליהן. ההורים תומכים בשימוש בדרכי הוראה-למידה המשלבות טכנולוגיות חדשות, כמו לוחות אינטראקטיביים, ספרי לימוד מקוונים וכיתות מחשבים ניידים. בסקר השתתפו למעלה מ-335 אלף תלמידים, הורים ואנשי חינוך.

כתובת המאמר; <http://www.eschoolnews.com/news/top-news/index.cfm?i=61504>

להקמת רשת חברתית שתתאים לדרישותיה של מערכת החינוך ואף יפתחו ויפעילו רשת כזו.

■ תלמידים המאושפזים בבתי החולים לומדים בכיתות חכמות – שר החינוך, גדעון סער, ביקר בשבוע שעבר בבית ה"ס הפועל בבית החולים הדסה עין כרם. ביה"ס מופעל במסגרת פרויקט קו אור, שעבר לאחרונה, ביוזמת משה"ח, לניהולו של ארגון "קדימה מדע". בפני שר החינוך הוצגה בבית"ס פעילות בכיתה חכמה-אינטראקטיבית, המאפשרת לתלמידים המאושפזים בבית החולים למידה חווייתית

מארגון קדימה מדע נמסר, כי בכוונתו לשדרג את מערכות הלמידה מרחוק בבתי החולים, ולשלב שיטות לימודים חדשניות ואמצעי למידה מתקדמים בהוראת התלמידים המאושפזים.

באמצעות עזרים טכנולוגיים מתקדמים כמו לוח חכם. כמו כן, שוחח השר עם ילדים המאושפזים בבית החולים. פרויקט קו אור מאפשר לכ-120 אלף תלמידים, המתאשפזים מדי שנה בכ-100 מחלקות ילדים ב-27 בתי חולים בארץ, לקבל שירותי למידה מרחוק ותקשורת עם מורים, בני משפחה וחברים, באמצעות מחשבים ניידים ותשתיות אינטרנט. מארגון קדימה מדע נמסר, כי בכוונתו לשדרג את מערכות הלמידה מרחוק בבתי החולים, ולשלב שיטות לימודים חדשניות ואמצעי למידה מתקדמים בהוראת התלמידים המאושפזים.

■ בשוהם; התלמידים השתתפו במשלחת ישראלית – פלסטינאית – 10 תלמידי תיכון משוהם השתתפו בשבוע שעבר במשלחת משותפת לבני נוער ישראלים ופלסטינאים. המשלחת התקיימה במסגרת MAP – ארגון של האו"ם, העוסק ביצירת קשרים בין רשויות מקומיות במדינות שונות בנושא איכות הסביבה ואקולוגיה. המועצה המקומית שוהם פעילה בארגון מזה מספר שנים, במטרה לקדם יוזמות שלום על בסיס עניין משותף. במשלחת השתתפו 40 בני נוער בגילאי 18-16, מהם 20 מהרשות הפלסטינית – תושבי כפרים מאזור ירושלים, רמאללה וחברון, 10 בני נוער משוהם ו-10 בני נוער מראש העין. חברי המשלחת קיימו בשוהם את טקס הפתיחה הרשמי של הפעילות והשתתפו בסדנת היכרות העוסקת בתרבות בני נוער. לפעילות זו הצטרפה משלחת של בני נוער מגרמניה, שהתארכה בשוהם.

בהמשך השבוע לנה המשלחת ביישוב היהודי-ערבי נווה שלום. פעילות המשלחת כללה האזנה להרצאה בנושא מושגי יסוד באיכות סביבה, סיור בנווה שלום וקבלת שבת. המשלחת גם יצאה לביקור במדרשת שדה בוקר בנגב, ולסיורים בפארק החולות ניצנים, נחל הבשור, השכונה האקולוגית במצפה רמון והפארק האקולוגי בריטניה, הסמוך לקריית גת. מהמועצה המקומית שוהם נמסר, כי למשלחת נבחרו תלמידים בעלי רמה גבוהה באנגלית ועניין בנושא איכות הסביבה. להשתתפות במשלחת קדמה פעילות מכינה.

■ במקיף ח'; משלחת לפולין במסגרת פרויקט בינלאומי בנושא השואה – משלחת ובה 15 תלמידים מתיכון מקיף ח' בראשון לציון, השתתפה במשלחת לעיר פוזנן בפולין. אל המשלחת נלוו סגנית המנהלת, רונית טאוב, והרכזת החברתית, סיגל גרינפלד.

מביה"ס נמסר, כי המשלחת יצאה לפולין במסגרת פרויקט "Stones of memory roots" של האיחוד האירופי. מטרת הפרויקט היא ליצור שיתוף פעולה בין ישראל ובין מדינות באירופה, שבמסגרתו יגובשו דרכים מוסכמות לציון יום הזיכרון הבינלאומי לשואה. יום הזיכרון חל ב-27 לחודש ינואר – התאריך שבו שוחרר מחנה ההשמדה אשוויץ מידי הנאצים.

מביה"ס נמסר, כי במהלך השנה האחרונה נעשתה עבודת הכנה קפדנית לקראת יציאת המשלחת לפולין. התלמידים שהיו מועמדים להשתתף במשלחת עברו ראיון בשפה האנגלית בנושא הפרויקט ונבחנה התאמתם האישית להשתתף במסע. התלמידים שנבחרו למשלחת השתתפו בסדנאות ייחודיות בתחומים; אומנות, מקרא,

התלמידים שהיו מועמדים להשתתף במשלחת עברו ראיון בשפה האנגלית בנושא הפרויקט ונבחנה התאמתם האישית להשתתף במסע.

היסטוריה, ספרות וארכיאולוגיה. התלמידים גם נדרשו להכין סיכומים, מצגות ושירים בנושא הפרויקט. בחודש אוגוסט האחרון נסעו הרכזת החברתית של ביה"ס ואחת מהתלמידות לפוזנן, על מנת להכין את ביקור המשלחת. השתיים התקבלו בסבר פנים חמות על ידי נשיאת הפדרציה היהודית בפוזנן, מועצת העיר ונציגת האיחוד האירופאי. המשלחת עצמה יצאה לפוזנן באמצע החודש שעבר. חברי המשלחת התארחו במשך שלושה ימים אצל בני נוער פולנים

המשתתפים בפרויקט. לאחר מכן יצאו התלמידים הישראליים ומארחיהם לסיורים ומגוון פעילויות משותפות בערים וורצל, בקרוב וורשה.

בין הפעילויות בהם השתתפו חברי המשלחת ביחד עם בני הנוער הפולנים; דיונים שעסקו במשותף בין שני העמים, ביקורים בבתי כנסת, בתי קברות יהודיים וכנסיות, סיור בגטו ובדרך הגבורה בוורשה, סיור ברובע היהודי בקרקוב, מפגש עם חסיד אומות העולם, בניית מוזאיקה משותפת של "יונת השלום" וביקור במחנה ההשמדה אשוויץ-בירקנאו.

כמו כן חגגו חברי המשלחת ביחד עם בני הנוער הפולנים את חג סוכות בקהילייה היהודית בפוזנן, והכינו טקס משותף, שבסימו שרו את ההמנונים הלאומיים של שתי המדינות. החודש תערוך משלחת תלמידים מפוזנן ביקור גומלין בראשון לציון.

יזמות לציון יום הזיכרון לרבי

■ באורט רחובות; דיונים על השלכותיה של שנת חני – באורט רחובות צוין יום הזיכרון ליצחק רבין בלימוד בחברותא בהנחיית תלמידים. בכל כיתות החטיבה העליונה בביה"ס, למדו התלמידים את הסיפור התלמודי על "קמצא ובר קמצא", שממנו ניתן להסיק על השלכותיה החמורות של שנת חני בישראל, שהביאה לחורבן בית שני.

מביה"ס נמסר, כי מכל כיתה נבחרו שלושה תלמידים, שהציגו את הסיפור באמצעות משחק תפקידים. לאחר מכן נערך דיון בכיתות על חשיבות הערכים כבוד לזולת, סובלנות ומעורבות החברתית, בזיקה לסיפור התלמודי ולרצח רבין. הפעילות התקיימה במסגרת תוכנית של "קרן לגסי הריטג" ו"אורט שורשי ישראל", המתקיימת בביה"ס מספר שנים. במסגרת התוכנית לומדים התלמידים שיעור מדי שבוע. התלמידים קוראים בשיעור טקסטים מארון הספרים היהודי, שהסוגיות העולות מהם אקטואליות גם כיום, ודנים בהם. בשיעורים משולבים מחזות, סרטים, מוזיקה ואומנות.

■ בבי"ס כדורי; השיעורים על רבין התקיימו בחדר שבו התגורר – בבי"ס כדורי, שבו למד יצחק רבין בנעוריו, נערכו במהלך השבועיים שקדמו ליום הזיכרון לרבין שיעורים בנושא סובלנות, תרומה לחברה ומנהיגות. חלק נכבד מהשיעורים התקיימו בבנין ההיסטורי של ביה"ס, ומקצתם – בחדר שבו התגורר רבין בעת שלמד בכפר הנוער.

ביום הזיכרון לרבין השתתפו 1,650 תלמידי ביי"ס כדורי ו-200 אנשי הצוות החינוכי בטקס זיכרון לרבין באמפיתיאטרון של כפר הנוער. בטקס סופר, בין היתר, על נעוריו בביה"ס וכיצד הפך למנהיג.

אחותו של רבין, רחל רבין-יעקב, שהייתה מרכזת הפיקוח של המינהל לחינוך התיישבותי לפני שפרישה לגמלאות, ביקרה לאחרונה באנדרטה החדשה שהוקמה בביה"ס, שבה מצוינים שמותיהם של 106 בוגרי כדורי שנפלו במערכות ישראל ובהן שמו של רבין. במהלך הביקור אמרה רבין-יעקב, שאם אחיה היה מגיע היום לכדורי, הוא היה אומר שהתפיסות החינוכיות שלו מיושמות בביה"ס מדי יום, בעיקר לגבי רב-תרבותיות כדרך חיים. בבי"ס כדורי לומדים תלמידים ישראלים ותיקים, עולים מחבר העמים ומאתיופיה, מוסלמים, נוצרים וצ'רקסים. בין התלמידים גם עשרות פליטים מסודן ואריתריאה.

■ **התבקש** – נשיא המדינה, שמעון פרס, ביקר בשבוע שעבר במוסדות חינוך במועצה האזורית מטה אשר שבגליל המערבי. אל הביקור התלוו מנהלת מחוז צפון, אורנה שמחון, מנהל המינהל לחינוך התיישבותי, יחיאל שילה, וראש המועצה, יהודה שביט. הביקור כלל סיור בקריית החינוך במתחם

במהלך המפגש השיב הנשיא לשאלותיהם של התלמידים בנושאים שעל סדר היום הציבורי, כמו דו"ח גולדסטון והחזרת החייל החטוף, גלעד שליט, שהוא בוגר בי"ס מנור כברי.

הנעמן, הכוללת שלושה מוסדות חינוך – ביה"ס היסודי גוונים, בי"ס גלים לחינוך מיוחד ובי"ס חורשה לילדים אוטיסטים. בקריית החינוך נפגש פרס עם המנהלים והצוותים וצפה בפעילות חינוכית משותפת של תלמידי שלושת בתיה"ס. לאחר מכן התקיים מפגש בין הנשיא לתלמידי שכבות י"א ו-י"ב בבתיה"ס העל יסודיים של המועצה – סולם צור, מנור כברי, אופק ותיכון השלום בשיחי דנון. במהלך המפגש השיב הנשיא לשאלותיהם של התלמידים בנושאים שעל סדר היום הציבורי, כמו דו"ח גולדסטון והחזרת החייל החטוף, גלעד שליט, שהוא בוגר בי"ס מנור כברי. הנשיא התבקש על ידי התלמידים, המנהלים והמורים להפעיל את מלוא השפעתו למען שחרורו של שליט.

מחוז צפון

■ **מאמץ** – כ-40 מנהלי בתי"ס מכל המגזרים ומנכ"לים מהתעשייה ומהמגזר העסקי בצפון, השתתפו השבוע במפגש של פורום "מנהל מאמץ מנהל". המפגש, שהוא השני במספר השנה, התקיים במפעל "אבני בלוקל" בקיבוץ רביד. את המפגש הפיקה המפקחת ד"ר הנרייטה אקרמן ואירח מנכ"ל המפעל, ניב אידלשטיין. פורום מנהל מאמץ מנהל הוקם במחוז אשתקד. הפורום מבוסס על התובנה, כי אינטראקציה בין מערכת החינוך ובין התעשייה יוצרת הפריה הדדית, מאפשרת ניצול של ידע וניסיון ניהולי ומהווה מנוף

לפיתוח הון אנושי.

לדברי מנהלת המחוז, אורנה שמחון; "עולם התעשייה מהווה עבורנו מודל לצמיחה, פיתוח חדשני, ניהול איכותי, והתמודדות עם שינויים מהירים בסביבה טכנולוגית, המתפתחת במהירות עצומה. גם בתי"ס נדרשים היום ליצירתיות ניהולית וארגונית, כדי להכשיר את בוגרי מערכת החינוך להשתלב בהצלחה בעולם הערכי, החברתי והטכנולוגי, המשתנה חדשות לבקרים".

מנח"י

■ **לשקול שנית** – ועדת החינוך של הכנסת קיימה בשבוע שעבר ישיבה בנושא השינוי בסדרי ההסעות למוסדות החינוך בירושלים, שעליו החליט לאחרונה ראש העיר, ניר ברקת. בישיבה נטלו חלק נציגי משה"ח, נציגי עיריית ירושלים והורים שילדיהם נפגעו מהשינוי. כזכור, החליט ברקת לצמצם חלק ניכר ממערך הסעות התלמידים למוסדות החינוך בירושלים. יש לציין, כי לטענת העירייה מדובר בהסעות שאינן מחויבות על פי הקריטריונים של משה"ח, אך נהוגות בעיר שנים. חלק מההסעות הן תולדה של הסכמים קואליציוניים, שנחתמו על ידי ראשי העיר בעבר.

אחת מהאימהות שהשתתפו בישיבה, המתגוררת בשכונת מעלה זיתים, סיפרה כי בשכונת מגוריה אין גן. לדבריה הגן הקרוב ביותר נמצא ברובע היהודי, אך לשם אינה יכולה ללכת עם בתה ברגל וגם אינה יכולה להסיע אותה בשל מצוקת החניה. לדבריה, אין כל תחליף להסעות התלמידים של העירייה בשכונתה. יו"ר ועדת החינוך, חבר הכנסת זבולון אורלב, אמר בישיבה; "אם רשות מקומית רוצה לשנות הסדרי הסעות קיימים, עליה לעשות זאת בדרך שתבטיח את בטיחות התלמידים, ורצוי גם תוך כדי הידברות עם משה"ח ועם ההורים". אורלב קרא לעיריית ירושלים לשקול שנית את החלטתה.

מחוז מרכז

■ **מענה** – בראש העין נפתח לאחרונה מרכז אבחון ומעקב לתלמידים בעלי לקויות למידה. מטרת המרכז היא לספק שירותי אבחון לתלמידים בעלי לקויות למידה מחטיבות הביניים, שאינם נכללים בחינוך המיוחד או בתוכנית השילוב. מטרת נוספות הן להדריך את צוותי ההוראה בבתי"ס כיצד לסייע לתלמידים אלו, לבנות עבורם תוכניות מיוחדות ולעקוב אחר יישומן.

מעיריית ראש העין נמסר, כי המרכז הוא יוזמה משותפת של משה"ח והעירייה. משה"ח הקצה למרכז תקציב להדרכה פדגוגית, והעירייה – משרת חצי תקן לפסיכולוגית מומחית ללקויות למידה, תקציב להצטיידות ומקום מתאים במבנה השירות הפסיכולוגי העירוני.

מחוז תל אביב

■ **מעשירה** – ממלא מקום מנהל המחוז, שמואל גרוס, ביקר בשבוע תנועות הנוער ברמת גן. במהלך הביקור הוצגה בפני גרוס הפעילות המגוונת של תנועות הנוער בעיר, שעל התמיכה בה זכה ראש העיר, צבי בר, באות יקיר תנועות הנוער. כך, לדוגמה, פועלת בביה"ס לחינוך מיוחד סביון ובביה"ס היסודי נטעים ברמת גן קבוצה של בוגרי תנועת הצופים, שהתנדבו לשנת שירות לפני שירותם הצבאי. בבי"ס סביון מפעילים שלושה מחברי הקבוצה את התלמידים במגוון רחב של שיעורי בחירה, כמו כדורסל ונגינה על תופים. לדברי מנהלת ביה"ס, גליה ברנשטיין, מתנדבי שנת השירות מעשירים את עולמם של התלמידים, ואף מעודדים אותם להצטרף לתנועות נוער.

מחוז דרום

■ **פרס** – ועדת פרס החינוך היישובי של משה"ח החלה בחודש שעבר לסייר ביישובים המועמדים לפרס. בשבוע שעבר ביקרה הוועדה, בראשותו של סמנכ"ל משה"ח, גד אבקסיס, במועצות האזוריות באר טוביה ושפיר, המועמדות לפרס מטעם מחוז דרום. חברי הוועדה נפגשו עם ראשי המועצות ועם מנהל אגפי החינוך, אשר תיארו בפניהם בהרחבה את מבנה מערכת החינוך היישובית, החזון החינוכי, המטרות, היעדים והקצאת המשאבים של הרשות המקומית לטיפוח החינוך. כמו כן סקרו ראשי המועצות ומנהלי מחלקות החינוך בפני הוועדה תוכניות חינוכיות ייחודיות המתקיימות ביישובם. חברי הוועדה ביקרו גם בבתי"ס נופים במועצה האזורית באר טוביה ואבן שמואל ואולפנת אבן שמואל במועצה האזורית שפיר, ונפגשו עם מנהליהם.

ממחוז דרום נמסר, כי חברי הוועדה הביעו את התרשמותם מהתמורות שחלו בשנים האחרונות בעשייה החינוכית בשתי המועצות האזוריות, ומקידום וטיפוח מערכות החינוך בהן. השבוע ביקרו חברי הפרס במועצה האזורית שדות נגב, שאף היא מועמדת לפרס מטעם המחוז.